

Samarbejdsaftale om infektionshygiejne

(Godkendt af Sundhedskoordinationsudvalget d. 1. juni 2017)

1. Baggrund

Infektionssygdomme er årsag til stor sygdomsforekomst i alle aldre. Der er på den baggrund et stort forebyggelsespotentiale i at efterleve de infektionshygiejniske forholdsregler på alle niveauer og områder i den kommunale sektor såvel på børne/skole-området som på social- og ældreområdet.

På sundhedsområdet bliver den infektionshygiejniske indsats stadig mere vigtig i takt med kortere indlæggelser, flere accelererede patientforløb og en større andel af ældre borgere. Kommunerne varetager således flere specialiserede sygeplejefaglige funktioner i borgerens hjem/plejecenter, som øger behovet for den infektionshygiejniske indsats samt sammenhæng i indsatserne på tværs af sektorer. Desuden er der i de senere år set en øget forekomst af multiresistente mikroorganismer, hvilket kan udgøre en særlig risiko for syge og svage borgere.

En systematisk infektionshygiejnisk indsats kan reducere spredning af smitsomme sygdomme, som ikke blot belaster borgeren, men som også har samfundsmæssige konsekvenser i form af indlæggelser, sygefravær og tabt arbejdsevne¹. For særligt sårbare borgere kan smittespredning og infektionssygdomme have alvorlige konsekvenser.

Der er videnskabelig dokumentation for effektive indsatser på infektionshygiejneområdet, som både medfører gevinster for borgeren og for samfundsøkonomien. Effekten øges, når flere indsatser supplerer hinanden og indsatsen sker på tværs af sektorer²

Eksempelvis¹:

- At korrekt udført håndhygiejne forebygger smitte til personen selv eller til andre.
- At borgere og patienter med nedsat modstandskraft undgår smitte når de generelle infektionshygiejniske retningslinjer bliver fulgt.
- At korrekt håndhygiejne minimerer smittespredning af MRSA³ udenfor hospitalerne.
- At en fokuseret håndhygiejneindsats i daginstitutioner har vist et markant fald i sygeligheden blandt børnene.

¹ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke for hygiejne

² Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke for hygiejne, s. 10

³ MRSA = stafylokokker, der er resistente over for de antibiotika, man normalt bruger til at behandle stafylokokinfektioner.

Sundhedsaftalen 2015-2018⁴ mellem Region Midtjylland og de 19 kommuner har infektionshygiejne som et indsatsområde. Det fremgår af aftalen, at der i aftaleperioden indgås en samarbejdsaftale om den generelle infektionshygiejne og den regionale rådgivning til kommunerne på området.

Denne aftale har specifikt fokus på infektionshygiejnisk rådgivning fra regionen til kommunerne.

2. Formål med samarbejdsaftalen

Formålet med samarbejdsaftalen er

- At styrke den generelle infektionshygiejniske indsats i primærsektor på social-og sundhedsområdet, og samtidigt løfte den generelle infektionshygiejniske indsats hos borgere og medarbejdere i andre kommunale tilbud/forvaltningsområder
- At understøtte et ensartet rådgivningstilbud til kommunerne og almen praksis om den generelle infektionshygiejne og på MRSA-området.

Samarbejdsaftalen skal bidrage til målopfyldelse for Sundhedsaftalens mål om:

- Behovet for akutte indlæggelser reduceres
- Bedre sundhed for børn og unge
- Bedre sundhed for borgere, som er socialt udsatte
- Bedre sundhed for borgere med psykisk sygdom

samt nationale mål⁵ - særligt om:

- Bedre sammenhængende patientforløb
- Styrket indsats for kronikere og ældre patienter
- Forbedret overlevelse og patientsikkerhed
- Flere sunde leveår

3. Mål med aftalen

- At forebygge spredning af infektioner i primærsektor, så borgere forbliver sunde og raske og fri for infektioner
- En systematisk og ensartet håndtering og efterlevelse af de retningslinjer, der er gældende for området

⁴ Mere sundhed i det nære – på borgerens præmisser, Sundhedsaftalen 2015-18

⁵ Nationale mål på sundhedsområdet, Sundheds- og ældreministeriet

En systematisk infektionshygiejnisk indsats i primærsektor skal bidrage til:

- Færre indlæggelser og genindlæggelser
- Færre infektioner hos borgerne
- Reduceret sygefravær på grund af infektioner blandt personalet

4. Målgruppe for implementering af samarbejdsaftalen

Ledelser i kommunerne og på hospitalerne samt almen praksis.

5. Samarbejde om den infektionshygiejniske indsats

5. 1 Regionalt ansvar og opgaver

Regionen har en generel forpligtigelse til at yde rådgivning til kommunerne om deres forebyggelsesindsats. Sundhedsstyrelsen har endvidere i 'Vejledning om forebyggelse af spredning af MRSA' anbefalet, at regionerne opretter MRSA-enheder, der bl.a. kan rådgive kommuner og almen praksis om MRSA.

I Region Midtjylland varetages den regionale rådgivningsforpligtelse på det infektionshygiejniske område af regionens MRSA-enhed. Region Midtjyllands MRSA-enhed er placeret ved Klinisk Mikrobiologi, Aarhus Universitetshospital. MRSA-enheden varetager både den generelle infektionshygiejniske rådgivning til kommunerne samt rådgivning til almen praksis og kommuner om MRSA.

Tabel 1: Rådgivningsydelser fra MRSA enhed om generel infektionshygiejne

Opgave	Ydelse
Rådgivning til kommuner om kommunernes implementering og vedligehold af hygiejneorganisering (Det skal bemærkes, at ansvar og prioriteringer i forhold til kommunens hygiejneorganisation fortsat er et kommunalt anliggende)	MRSA-enhed yder sparring og rådgivning til den enkelte kommune (1 møde årligt pr. kommune)
Faglig udarbejdelse og opdatering af retningslinjer	MRSA-enheden udarbejder retningslinjer indenfor det infektionshygiejniske område rettet mod primær sektor på sundhedsområdet. Retningslinjer mv. vil være tilgængelige via MRSA-enhedens hjemmeside.
Faglig netværk	MRSA-enheden understøtter fagligt netværk for de kommunale hygiejneansvarlige. Som en del af netværket tilbyder MRSA-enheden undervisning og løbende kompetenceudvikling og formidling af nyeste viden til de hygiejneansvarlige i kommunerne. Der afholdes møde 2 gange årligt.

Uddannelse/kompetenceudvikling	MRSA-enheden tilbyder undervisning i principperne for infektionshygiejne til hygiejneansvarlige og nøglepersoner i kommunerne Der tilbydes årligt 1-2 dages undervisning pr. klynge for nøglepersoner (begrænset antal).

Tabel 2. Rådgivningsydelser fra MRSA enhed til kommuner og almen praksis om MRSA

Opgave	Ydelse
Rådgivning på cpr.nr. niveau	MRSA-enheden vejleder og rådgiver det kommunale personale og almen praksis i forhold til borgere, som er MRSA-positive, og vejleder ved komplicerede forhold og særlige behov direkte til borgere, som er bærere af MRSA, deres pårørende og nære kontakter MRSA-enheden understøtter, at alle følger Sundhedsstyrelsens MRSAvejledning i forhold til screening, bærertilstandsbehandling og rettidig kontrolpodning
Generel opfølgning MRSA-området	MRSA-enheden udarbejder årligt en rapport, med status og forslag til kvalitetsforbedringer og udviklingsområder. Rapporten er tilgængelig på MRSA-enhedens hjemmeside

For udskrevne patienter varetages bærertilstandsbehandling og kontrolpodning af de praktiserende læger, og MRSA-enhedens hygiejnesygeplejersker tilbyder rådgivning til praktiserende læger. I særligt komplicerede tilfælde direkte til borgeren efter aftale med praktiserende læge.

Tabel 3: Rådgivning/kommunikation fra hospitaler til kommuner og almen praksis

Opgave	Ydelse
Specifik rådgivning/kommunikation på cpr. nr. niveau	I forbindelse med planlægning af udskrivelse til kommunen/almen praksis anvendes de aftalte tværsektorielle kommunikationsveje.

5.2. Kommunalt ansvar og opgaver

Tabel 4: Kommunalt ansvar og opgaver

Opgave	Ydelse
Organisering	Kommunen har en organisering i relation til varetagelse af kvalitet og sikkerhed på infektionshygiejneområdet, hvor MRSA-enhedens direkte kontakt er til en overordnet og tværgående ansvarlig person med infektionshygiejniske kompetencer eller adgang dertil. Det er op til den enkelte kommune, hvorvidt og i hvor stor udstrækning, der derudover er behov for fx hygiejnenøglepersoner/koordinatorer/fagligt netværk i kommunalt infektionshygiejne regi på relevante forvaltningsområder, som kan sikre ledelsesmæssig forankring og implementering af infektionshygiejne i egen sektion til det udøvende niveau. Infektionshygiejnearbejdet refererer til SSI's vejledninger og anbefalinger. Kommunerne vurderer, om der derudover er behov for lokale instrukser om væsentlige infektionshygiejniske problematikker.
Kommunikation	Den hygiejneansvarlige person er ansvarlig for kommunikation med MRSA enheden, samt den videre koordinering/dialog i kommunen i forhold til den rådgivning, som MRSA-enheden varetager.
Kommunikation på cpr. nr. niveau	I forbindelse med en indlæggelse anvendes de aftalte tværsektorielle kommunikationsveje. Ved MRSA tilfælde kan det kommunale personale (i samråd med leder) tage direkte kontakt til MRSA-enheden
Kompetenceudvikling	Alle medarbejdere, som arbejder i tilknytning til eksempelvis skoler, børnehaver mv. bør have generel viden om hygiejne. Kommunen er ansvarlig for systematisk kompetenceudvikling af kommunale medarbejdere ift. infektionshygiejne. Kommunalt personale som udfører pleje- og behandlingsopgaver fx i hjemmeplejen, på plejecentre, og bosteder bør jf. forebyggelsespakken have viden om: - Generelle infektionshygiejniske retningslinjer - Håndhygiejne - Brug af værnemidler - Håndtering af mad - Håndtering af snavsetøj - Hoste-etikette - Rengøring kontra desinfektion - Retningslinjer ved særlige problemer /sygdomme

Det anbefales, at den enkelte kommune opstiller konkrete mål og indikatorer for kommunens hygiejneindsats.

6. Implementering

Samarbejdsaftalen træder i kraft pr. 1. september 2017 og er implementeret pr. 1. marts 2018.

7. Opfølgning på samarbejdsaftalen

I 2020 følges der op på aftalen i forhold til:

- Status fra kommunerne i henhold til lokalt opstillede mål og indikatorer.
- Implementering af rådgivningsydelser fra MRSA-enhed
- Udvikling i MRSA forekomst

8. Relevant litteratur og inspiration

- Forebyggelsespakke Hygiejne, Sundhedsstyrelsen, 2012
- Vejledning om MRSA, Sundhedsstyrelsen, 2016
<https://www.sst.dk/da/sygdom-og-behandling/smitsomme-sygdomme/mrsa/vejledning>
- Inspiration til hygiejneorganisering – Silkeborg Kommune:
<http://silkeborgkommune.dk/Borger/Sundhed-omsorg-og-sygdom/Hygiejne/Organisering-og-kontakter>

